

ARDEALUL JURIDIC

REVISTĂ LUNARĂ

DE DREPT ȘI UNIFICARE LEGISLATIVĂ

A B O N A M E N T U L :
 pentru Instituțiuni și Autorități 1500 Lei pe an
 pentru Autorități Judecătorești }
 „ Magi-trați } 850 Lei pe an
 „ Avocați }

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Str. G. Mărzescu 20
CLUJ

Publicațiuni și anunțuri pentru un număr
 2 lei cuvântul
 Publicațiuni și anunțuri pentru mai multe
 numere 1.50 lei cuvântul

Fondator: VASILE M. DIMITRIU Consilier la Curtea de Apel din Timișoara

Comitetul de conducere și redacție:

I. MĂNESCU

Președinte la Curtea de Apel Cluj
 Directorul revistei

AL. ULVINIANU

Președinte la Curtea de Apel Cluj

I. PREDOVICIU

Procuror General la Curtea de Apel Cluj

Dr. AL. DRAGOMIR

Decanul baroului adv. din Cluj

Secretar

VIRGIL I. MĂNESCU
 student la Drept și Filosofie

S U M A R I

Cambia, Titlu executiv de Iosif Rothmann.
 Jurisprudențe Civile cu o notă de A. Ulvinianu
 Jurisprudențe Comerciale cu notă de Aurel A. Dumitru.
 Jurisprudențe procedurale,

Jurisprudențe penale.
 Jurisprudențe la diverse legi
 Resenzii de Al. Ulvinianu și Virgil I. Mănescu

Se publică hotărârile instanțelor de recurs
 cum și

ale ori căror instanțe dacă sunt adnotate,
 de trinare.

Orice număr ne primit se returnează

la cerere în contul abonamentului

Prețul unui număr 35 lei

*Le Contentieux administratifs
des Travaux publics*

**D'après la Legislation
et la Jurisprudence
Roumaines**

par.

ÉMIL BOTIȘ

*Docteur en droit de l'Université de Paris, Avocat du Ba-
reau de Bucarest Paris 1934*

BANCA CENTRALA

Intreprinderi industriale fondate și co-interesate :

Industria Sârmei — fabrică de cuie și sârma în Ghiriș, gara Câmpia Turzii ;
S. A. SEDIUL CENTRAL CLUJ;
Filiale : Alba-Iulia, Bistrița, Hațeg, Sibiu, Turda.

Fabrica de Sticlărie S. A. în Turda. Capital social 50 milioane, rezerve 20 milioane; depuneri 120 milioane

A apărut

Legea Contribuțiilor Directe

cu instrucții oficiale, Dec. Com. Centrale și cu un index alfabetic, ediție aranjată de

I. Mănescu

președinte la Curtea de Apel Cluj

Comenziile se primesc
la redacția noastră.

Prețul 130 Lei.

A APĂRUT :

Colecția Oficială de legi și regulamente

alcătuită de Consiliul Legislativ,
Tomul XI, partea I, Legi și par-
tea II-a A și B, regulamente,
1 Ianuarie 1933 - 31 Dec. 1933.

costul ambelor volume
partea II-a lei 400, -- iar
al părții I-a, 250 lei.

GEORGES SOFRONIE
professeur à la faculté de droit
de Cluj

*La lettre Millerand (6
Mai 1920) et la valabi-
lité juridiques des clau-
ses territoriales du traité
de Trianon*

Bucarest
1934

A APĂRUT :

Buletinul Legilor

care publică legile,
regulamentele și in-
strucțiunile la câte-
va zile dela publica-
rea lor oficială sub
direcțiunea

D-lui I. MANESCU

Președinte la Curtea de Apel Cluj

Abonamentul 700 lei anual

Pentru magistrați și avocați 500 " "

Plătibil și în rate de minimum 50 lei

**Administrația la Curtea de
Apei Cluj**

LIVIU TECLU IGNAT BARTEA

judecător Cluj

avocat Cluj

Legea

pentru

Lichidarea datoriilor agricole și urbane

din 7 Aprilie 1934

cu regulamentul și instrucțiunile minis-
teriale adnotată în legătură cu legile
în vigoare în Transilvania, complectată
cu texte de legi conexe, cu jurispru-
dență și index alfabetic.

Cluj 1935

100 Lei

Cambia, Titlu executor

Una dintre cele mai importante inovații introduse prin noua lege asupra cambiei, și biletului la ordin din 1 Maiu 1934 este acordarea valorii de titlu executor. După cum arată expunerea de motive a legii și avizul consiliului legislativ, această reformă a fost reclamată, mai mult pentru vechiul Regat, decât pentru Transilvania și Bucovina, fiind la aceste teritorii din urmă în vigoare procedura mandatelor de plată, care într-o oarecare măsură se apropie de reforma adusă prin art. 61 din noua lege cambială.

Cambia având valoarea de titlu executor posesorul nu este obligat să-și aleagă această cale pentru încasarea creanței, fiindu-i liber și calea acțiunii cambiale. Dacă alege calea executorii cambiei fără un proces prealabil este necesar ca să ceară dela instanța competentă investirea cambiei cu formula executorie, în forma arătată în art. 135 din proc. civ. regăteană. Până la unificarea procedurii această formulă cuprinsă în citatul articol s'a extins asupra teritoriului întregii țări.

Reforma adusă, în forma cum este exprimată în art. 61 din legea cambială se poate aplica în vechiul Regat fără nici o greutate, dispozițiile noi fiind conforme cu condițiile procedurii de execuție de acolo. Prezintă însă conflict de legi aplicarea acestor dispozițiuni în Transilvania, unde legile pentru procedură execuțională au rămas neatinse, iar dispozițiile acestora pretind o mulțime de condiții necunoscute în vechiul Regat și în consecință nereglementate nici în legea cambială. Procedura civilă a vechiului Regat admite execuția silită în virtutea unei hotărâri judecătorești sau unui titlu executoriu. Legea cambiei declarând cambia, titlul executor, dacă ne abstrângem dela discuția de interes pur doctrinar, că cambia are caracter de act autentic sau nu conform legii cambiale, singura soluție ce se poate admite este că ea intră între actele vizate prin punctul b. al art. 371 pr. civ. reg. Cambia investită cu formula executorie conf. art. 135, poate fi executată, deci portărelul poate proceda la execuție după ce a satisfăcut art. 387 și urm. prin emiterea somației sau a comandamentului convenit, după cum execuția se face asupra bunurilor mobiliare sau imobilelor. Legea cambială completează aceste dispozițiuni prin obligația impusă de a transcrie în somația celelalte acte înșirate. Aceasta ar fi situația din vechiul Regat unde dispozițiile art. 61 din legea cambială cadrează cu sistemul execuțional existent.

Cu totul alt aspect are aplicarea art. 61 în Transilvania, unde sistemul execuțional, precum și situația impusă de existența instituției căriților funduare arată deosebiri esențiale față de sistemul execuțional și ipotecar din vechiul Regat. În Transilvania actul executoriu servește numai ca baza pentru ordonarea printr-un decis separat la execuție în condițiunile cerute de

legea execuțională și în caz de urmărire imobiliară de regulamentul căriților funduare, Art. 1, din legea LX: 1881 și art. 31 din legea LIV: 1912 arată titlurile executorie în baza căreia în Transilvania se poate ordona execuție silită. Desigur cambia, devenită titlu executoriu prin noua lege cambială va avea același caracter ca și toate celelalte acte enumerate în citatele articole. Acest caracter trebuie să aibă în lipsa de dispozițiuni legale efecte asemănătoare, ceea ce rezultă din faptul că procedura execuțională din vechiul Regat nu s-a extins pe teritoriul Transilvaniei, unde se va aplica și pe mai departe sistemul execuțional ardelean. Acest sistem pretinde ca și în baza cambiei devenită titlu executor să se ordone execuția printr-un decis emis în condițiunile impuse de legea LX: 1881 și numai în baza acestui decis de ordonarea execuției să poate proceda la execuție. Sunt păreri, care susțin că în principal legea cambiei a satisfăcut sistemului ardelean, atunci când a prescris obligația de a investi cambia cu formulă executorie, care după părerea lor, în esență nu este altceva decât ordinul instanței judecătorești pentru a proceda la execuție. Se întemiază această concepție pe textul formulii executorie extinsă pe întreaga țară, care dispune: „Dăm putere și poruncim agenților administrativi să execute această (...deciziune sau sentință...)”; procurorilor să stăruiască pentru a le aduce la îndeplinire“. Acest ordin după concepția amintită deși cu cuvinte cari nu mai corespund organizației judecătorești, care cuprinde un ordin de a proceda la îndeplinirea sau la execuție, ar corespunde decisului pentru ordonarea execuției. Această concepție este însă greșită. Art. 61 alin. 1 din legea cambială declară cambia cum având valoarea de titlu executor nu a impus posesorului să urmeze numai calea execuțiunii pe baza cambiei ci a fost lăsat la aprecierea lui, dacă își va alege această cale sau pornește cu acțiune cambială. Intenția de a se servi de cambie ca de un titlu executor, posesorul o manifestă prin cererea sa pentru investirea cambiei cu formula executorie deci cambia de fapt numai prin investirea cu formula executorii primește valoarea de titlu executor. Această valoare fiind primită numai prin investirea cu formula executorie, adică o hotărâre judecătorească, care îi acordă, nu poate trece peste valoarea actului executoriu arătat în art. 31 din Legea LIV: 1912. Efectele acordării de valoarea de titlu executor, nu pot întinde în Ardeal peste efecte sentințelor judecătorești desăvârșite precum și a celorlalte acte în baza căreia se poate ordona execuție în Transilvania. Aceste acte executorii deși cuprind condamnarea părții obligate să îndeplinească obligația sa de plată în termenul de restanță fixat sub sancțiunea execuției silită, nu pot fi executate fără un decis nou al instanței competente prin care se ordonă execuția. Unele instanțe practică investirea cambiei cu formulă executorie printr-o încheiere separată, cuprinzând pe lângă transcrierea fidelă a cambiei și formula

executorie prevăzut în art. 135 pr. civ. reg. stabilind și cheltuielile investirii. Acest decis fiind aplicat pe dosul cambiei, conform art. 61 din legea cambială, nu poate conține decât textul formulii executorii. Dar chiar abținând că poate cuprinde și textul cambiei și stabilirea cheltuielilor nici atunci nu poate fi considerat drept decis de ordonarea execuției, pentru că nu este conform condițiilor legii execuționale din Transilvania și anume:

1. Nu cuprinde ordonarea execuției. Textul formulii executorii dă îndrumare să se aducă la îndeplinire respective să se execute textul cambiei, or cuprinsul cambiei și cu atât mai puțin al unui bilet la ordin nu arată dacă trebuie făcută o execuție silită, sau vreun alt procedeu. Atunci când art. 13 din legea LX: 1881 cere ordonarea expresă a execuției silită, în decis trebuie să cuprindă că s-a ordonat execuția și anume silită sau asigurare. Cererea ce o înaintază posesorul cambiei instanței arătate în art. 61 din legea cambială, cuprinde numai investirea cu formula executorie, dar nu și ordonarea execuției, iar ar fi o interpretare care ar trece peste cererea creditorului, de a considera formulii executorii efectul unui decis de ordonarea execuției.

2. Textul cambiei și a formulii executorii nu cuprinde arătarea persoanelor, în favoarea cărora și contra cărora se ordonă execuția Art. 61, alin. 3, din legea cambială arătând instanțele competente determină și împrejurarea că cambia, iar nu protestul se va investi cu formula executorie. În cambie dacă a fost transmisă prin gir în alb nu figurează numele posesorului, deci nu se arată persoana în favoarea căreia s'ar fi „ordonat” execuția.

3. În cambia nu se arată precis creanța care se validează prin execuție. Art. 11 din legea LX: 1881 cere: „Dacă execuția s-a ordonat în decis se va arăta precis creanța, împreună cu accesoriile care se validează și se va stabili cheltuielile ivite cu cererea de ordonarea execuției. În cambia și astfel în decisul pentru investirea cu formula executorie nu sunt arătate decât suma determinată la emiterea cambiei și eventual cheltuielile investirii. Dar dacă s'a făcut o plată parțială și nu s'a făcut mențiune despre această pe cambie? (Această mențiune este facultativă, depinde de cererea trasului (Sau dacă creditorul înțelege să execute în bază cambiei pe debitor pentru o sumă mai mică decât cea cuprinsă în cambie? cheltuielile se vor stabili după suma cuprinsă în cambie? Desigur suma arătată în cambie în aceste cazuri va fi neexactă, iar formula executorie pusă pe cambie nu poate cuprinde nici o modificare a textului cambiei, chiar dacă creditorul ar cere o astfel de modificare. Mai departe art. 53 din legea cambială admite socotirea dobânzilor legale după scadență. Aceste accesorii nu sunt cuprinse în cambie, nu pot fi cuprinse nici în formula executorie conform cu art. 135 din pr. civ. reg. Dar

accesoriile trebuie cuprinse în decisul de ordonarea execuției conform art. 11. LX: 1881. Deci formula executorie nu corespunde acestei condițiuni. Cu atât mai puțin cu cât cheltuielile de protest sunt cuprinse în actul de protest, care nu este cuprins în formula executorie și mai departe există în această situație încă o serie de cheltuieli a încunostițării făcute precum și celelalte cheltuieli justificate. Socotirea acestor sume în somația de executare nu corectează formula executorie ca să corespundă art. 11 din legea execuțională.

4. Art. 12 din legea LX: 1881 dispune că executatul să încunostițeze despre ordonarea execuției printr-un exemplar al cererii de execuție însoțit de decis. Investirea cambiei cu formula executorie se face în singur exemplar, respectiv posesorul cambiei primește numai cambia investită cu formula executorie. Urmăritul nu primește formula executorie în ediția instanței care a ordonat-o. Somația de executare chiar dacă s'a făcut în baza cambiei cuprinde formula executorie numai în ediția portăreilor. Dar în cazul dacă somația s'a făcut în baza protestului nici această copie nu primește despre formula executorie. Somația de executare chiar dacă ar cuprinde formula executorie a cambiei, nici atunci nu poate fi considerat decis de ordonarea execuției. Astfel nici un decis de ordonarea execuției nu ajunge la executat. Executatul are drept să atace decisul de executare cu recurs. Este despoiat de acest drept al său prin interpretarea art. 61 din legea cambială? De când se calculează termenul de recurs? cum se satisface dispozițiunea cuprinsă în art. 12 din Legea LX: 1881.

5. Urmăritorul în cererea sa pentru ordonarea execuției trebuie să arate averea în contra căreia voeste să facă execuția. Deasemenea trebuie ca să fi arătat averea ce se va urmări și în decis. (art. 4³ alin. 2, din legea LX: 1881, art. 35 din Regulamentul Corpului Portăreilor). Cambia investită cu formula executorie nu arată averea ce se va urmări, nici somația de executare nu o arată. Situația este și mai gravă cu privire la execuția silită asupra imobilelor. Decisul de ordonarea execuției silită asupra imobilului trebuie să cuprindă toate datele imobilului, în forma cerută de art. 135 din legea LX: 1881, precum și evaluarea cerută prin art. 1 din legea pentru unificarea unor dispozițiuni referitoare la executarea silită din 1930. Instanța cărților funduare va respinge un decis care nu cuprinde aceste date, dar nu va accepta dacă le-ar cuprinde ch. somația care însă nu le poate conține, fiindu-i conținutul determinat.

Art. 61 din legea cambială a extins pe teritoriul Transilvaniei numai formula executorie în forma cuprinsă în art. 135 din pr. civ. reg. Nu s'a extins însă și nici n-a intenționat să aplice procedura execuțională din vechiul Regat în Transilvania cu privire la execuțiile în baza cambiei investite cu formula executorie. Extinderea procedurii execuționale din vechiul Regat asupra

Transilvaniei poate fi rezultatul unei dispozițiuni legale exprese, dar nu al unei interpretări. Până când nu se abrogă legea execuțională din Transilvania ea trebuie să se aplice.

Aceste considerațiuni dovedesc că portărele nu poate proceda la execuția silită numai în baza cambiei investite cu formula executorie, nici nu poate emite somația de executare, decât în cazul dacă s'a ordonat execuția silită printr'un decis în conformitate cu condițiunile legii execuționale din Transilvania. Cambia investită cu formula executorie are acelaș caracter și efecte ca și actele executorii arătate în art. 31 din legea LIV: 1912.

După această concepție toate greutățile, ce s'au ridicat prin aplicarea procedurii civile din vechiul Regat cu privire la execuția în Transilvania, dispar și creditorul, care după investirea cambiei cu formula executorie a cerut emiterea decisului de ordonarea execuției nu a pierdut nimic, din contră s-au apărat atât drepturile lui, cât și ale executorului, precum și unitatea sistemului execuțional aplicabil în Transilvania.

Josif Rothmann
doctor în drept (1934)

Jurisprudențe civile

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția III.
Dec. N. 1125-934. Președinte: O. Băleanu, cons.

Acțiune „de in rem verso”. Îmbogățirea pe nedrept Statul nu se poate pune la adăpostul lipsei de formă de a contracta din partea slujbașilor săi.

Având în vedere că prin acest motiv recurentul se plânge de violarea de lege și exces de putere, prin aceea că față de firma reclamantă numai Statul putea fi condamnat în baza principiului îmbogățirii fără cauză.

Având în vedere că instanța de fond pentru a ajunge la soluțiunea arătată mai sus, a condamnat la plata sumei pretinse de reclamantă pe recurent pentru motivul că acesta s'a îmbogățit pe nedrept în prejudiciul reclamantei, arogându-și calitatea falsă de a contracta în numele Statului.

Având în vedere constatarea în fapt că suma de bani și materialele ridicate dela reclamantă, Eugen Hell le-a întrebuintat în folosul Statului la pepinieria Statului.

Considerând că este exact că actele, care angajează patrimoniul Statului, au a fi făcute sub anumite forme, a căror nerespectare le ridică valabilitatea.

Că însă lipsa acestor forme nu exclude obligațiunea din partea Statului atunci când o avere a fost adusă în patrimoniul Statului, întrucât în acest caz Statul înfocmai ca orice particular este obligat la restituirea în măsura prin care a realizat, pe temeiul principiului,

care nimeni nu se poate îmbogăți în dauna altuia.

Că astfe fiind întrucât Curtea de Apel argumentează că recurentul s'a îmbogățit fără cauză condamnându-l la plata sumei de bani și materiale cari au intrat în patrimoniul Statului, recursul fiind întemeiat, urmează a fi admis, a se casa deciziunea Curții de fond și a se retrimite pricina spre o nouă judecată aceleiaș instanțe.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată formulată de recurent, Inalta Curte în baza art. 50. din legea accelerării și a tarifului minimal avocațial, le fixează la suma de 1600 unamiesesute) lei.

NOTA. Acțiunea cunoscută în doctrina și jurisprudența modernă sub denumirea „de in rem verso” se deosebește esențial de acțiunea „de peculio și de in rem verso” din dreptul roman, și în privința aceasta Dl Rivière, Consilier al Curții de Casație franceză, într'un raport se exprimă atât de sugestiv, când spunea că acțiunea „de in rem verso” nu este nici al lui Gaius, nici aceea lui Paul și Ulpian, fiindcă nu avem nici sclavi și nici fii de familie având un pecul¹⁾; — ci acestei acțiuni trebuie a i se recunoaște ca bază regula de equitate, conform căreia, nimădnuu nu-i este permis să se îmbogățească în dauna altuia, și legea romană a consacrat aceasta regulă astfel: „Jure naturale aequum est neminem cum alterius detrimento et injuria fieri locupletiozem”.

În doctrina franco-română, natura și fundamentul acestei acțiuni sunt foarte discutate, căci afară de unele păreri în cari se susțin că acțiunea „de in rem verso” ar fi o variantă a gestiunei de afaceri, autori de valoarea Dlor Planiol, Ripert și Tesseire oferă teoriei îmbogățirii fără cauză o concepție nouă și caudă a da acestei acțiuni, un fundament cu totul distinct.

Astfel Dnii Ripert și Tesseire argumentează, că dacă notiunea răspunderii ce decurge dintr'un fapt are la baza ideea, că este just ca fiecare activitate să sunoarte daunele pricinuite, tot aceeași rațiune determină, ca orice activitate să revendice rezultatele utile, cari sunt opera sa. Cu alte cuvinte, autorii atasează îmbogățirii fără cauză o răspundabilitate analoagă aceleia a „riscului creat”. — „Cine a creat riscul, trebuie să-l supoarte” și ca consecință „cine a creat profitul trebuie să beneficieze”.

Cuiva ise dă acțiunea „de in rem verso” fiindcă el este autorul îmbogățirii, ne care a creat-o prin faptul său, și deci totul rezultându-se într'un concurs de activități, stăm în fața unei probleme de cauzalitate.

Cu toată critica Dlor Baudry și Barde, doctrina cu totul originală, a Dlor Ripert și Tesseire o socotim justă, fiindcă fără a dezavua regula romană: „Jure naturar...” precizează pe deoarte, caracterul acestei acțiuni generale din dreptul modern, ce diferentiază esențial de concepția romană, și de altă parte precizează cadrele acestei acțiuni în opoziție de celelalte numeroase condițiuni, cari deși acestea, în ultima analiză, au ca bază a repetențiunei de restituire tot ideea de equitate, totuși se deosebesc de acțiunea „de in rem verso” prin condițiunile specifice ale fiecărei condițiuni.

Dacă primim, că sediul acțiuni „de in rem verso” în Codul civil Austriac este art. 1041-43, cu toate acestea

¹⁾ Baudry și Barde Obligations IV 2849.

ne pare că și aceasta legiuire ca și Codul Civil Român nu ne dau regule determinate în privința condițiunilor acestei acțiuni, așa încât sarcina a rămas tot pe seama doctrinei și jurisprudenței pentru a le preciza.

Pentru ca acțiunea „de in rem verso” să triumfe, reclamantul trebuie să stabilească următoarele împrejurări de fapt:

a) Să se constate o îmbogățire, și aceasta există atunci când se constată materialmente anumite foloase, care măresc patrimoniul cu sacrificiul pecuniar al reclamantului, de unde urmează că un simplu avantaj moral nu poate întemeia o acțiune.

O decizie a Curții de Casație fr. din 31 Iulie 1895²⁾ a decis, că avantajul procurat unui oraș prin construcția unei linii ferate locale nu poate întemeia o acțiune „de in rem verso” fiindcă profitul procurat locuitorilor nu avea de rezultat mărirea patrimoniului aceluia oraș.

În acest ordin de idei, credem că o lucrare făcută peste deviz sau chiar o construcție edificată pe seama Statului ori a Comunei în disprețul legii comptabilității care păzește visteria acestora și arată când și în ce condițiuni se stabilește utilitatea lucrărilor nu ar putea, așa de ușor, sub cuvânt de equitate, să întemeieze o acțiune bazată pe înavușirea fără cauză, mai ales când lucrările, în realitate, ar constitui un lux, ori o mare comoditate și de cari Statul sau Comuna ar fi trebuit să se lipsească față de resursele bugetare, și prin urmare atari argumentări ar crea cheltuieli, „de simple plăceri” iar nu necesarii sau utile.

b) Afară de acestea trebuie să se constate o legătură de cauzalitate între faptul or sacrificiul reclamantului și îmbogățirea părâtului.

c) În fine trebuie să fie o îmbogățire injustă, nelegitimă, și aceasta se înțelege în felul, că beneficiarul îmbogățirii să nu să poată folosi de vre-un fapt or altă situație de drept, care să-l îndreptățească să rețină foloasele.

Așa de pildă, un arendaș nu poate cere restituirea valorii lucrărilor efectuate bunului arendaș, dacă proprietarul le poate reține în temeiul unei clauze, care prevede că lucrările rămân pe seama proprietății fără cotra-valoare.

Semnaldm o deosebire în privința aplicațiunii regulilor de desdaunare în cazul acțiunii „de in rem verso” și anume, — în sistemul Codului Civil Austriac pentru a se constata înavușirea, se are în vedere valoarea bunurilor din momentul întrebuițării, indiferent de inexistența ulterioară a foloaselor; — pe când în sistemul doctrinei franco-română, se are în vedere mărirea îmbogățirii din momentul intentării acțiunii; iar în cazul când îmbogățirea care a preexistat, ulterior a încetat de a fi în ființă prin caz fortuit, în asemenea ipoteză acțiunea „de in rem verso” este neîntemeiată. (Alexandrescu Vol. V. p. 352).

AL. ULVINIANU

Președinte, Curtea de Apel Cluj

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția I.

Decizia No. 679/1931. Președinte S. Tipol cons.

Locațiune. Răspunderea arendașului. Daune cauzate de terți proprietății arendate. Aplicațiune.

Există norma de drept în vigoare în ma-

²⁾ ibidem 2849.

terle de locațiune că arendașul nu răspunde de daunele cauzate de terți proprietății arendate, cu condițiunea însă să nu fie el în culpă că nu a făcut toate diligențele necesare pentru înlăturarea lor în timp util, anunțând și pe proprietar.

În speță, nu se constată și nici nu se afirmă că recurenta ar fi depus vreo stăruință pentru împiedecarea deteriorărilor cauzate clădirilor de pe moșia intimatului, ținută de recurentă în arenda în timpul cantonării trupelor militare pe moșie.

Așa fiind, chiar dacă de fapt acele deteriorări au fost cauzate de terți recurenta ne făcând dovadă că a depus toată stăruința pentru înlăturarea lor, anunțând și pe proprietar, prezumția de culpă cade în sarcina ei, așa că în această situațiune tribunalul să conchidă că numita nu poate fi apărută de răspundere pentru daunele în cauză, făcând astfel o bună aplicare a normei de drept în vigoare deci fără a comite o rea aplicațiune a legii, cum pretinde recurenta.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția I.

Decizia N. 1274/933. Președinte; T. Magheru Consilier.

Autoritate de lucru judecat. Delapidare. Perceptor. Hotărâre penală. Recurs. Este opozabilă Ministerului de Finanțe, chiar dacă nu a figurat în proces?

Având în vedere că din sentința atacată cu recurs rezultă că Maria N. Gavrilescu, învățătoare a intentat acțiune înaintea judecătorii mixte Târgu-Neamț, contra Ministerului de finanțe, cerând ca acesta din urmă să fie obligat a-i plăti suma de 24.744 lei — reprezentând salarii, sporuri de gradații ce i se cuvineau intimatei — de oarece interpusul Ministerului, perceptorul I. Holban, a delapidat această sumă, în loc să plătească celui în drept:

Având în vedere că tribunalul Neamț s. I-a. indicând apelul făcut în contra hotărârei primei instanțe — prin care se admisesse acțiunea — îl respinge ca nefondat;

Că, pentru a hotărî astfel, tribunalul constată din decizia nr. 387 din 1930 a Curții de apel Iași că, în adevăr perceptorul I. Holban a delapidat din banii percepției 130.000 lei falsificând pe statele de lefuri ale funcționarilor din circumscripțiunea sa, semnăturile acestora, fără ca ei să-și fi primit sumele cuvenite și că dintre acești funcționari face parte și intimata care avea de primit 24.744 lei lefuri, sporuri și gradații;

Că, mai departe, tribunalul motivează că hotărârile penale trecute în putere de lucru judecat au efect *erga omnes* pentru faptele materiale ce constată, așa că stabilirea făcută de instanța penală că Holban, prepus al recurentului, a sustras prin fals sumele cuvenite intimatei, este opozabilă recurentului, care nu mai poate face dovezi așa cum pretinde în sensul că sumele nu au fost sustrate, ci intimata a iscălit ea însăși în state, dar nu a ridicat banii, ci i-a dat cu împrumut perceptorului;

Că, termină tribunalul, în această situație nu poate fi admis chemarea la interogator cerută de recurent și acțiunea devine fondată. Ministerul urmând să plătească sumele convenite intimatei;

Având în vedere că prin motivul de casare se susține că tribunalul a comis un exces de putere și o greșită aplicare a principiului autorității de lucru judecat atunci când a considerat că îi poate fi opozabilă Ministerului hotărârea penală condamnatoare a lui Holban la care recurentul nu a luat parte;

Considerând că hotărârile penale cari au căpătat putere de lucru judecat, au, în adevăr efect erga omnes în ceea ce privește faptele materiale pe care ele le constată;

Că, prin urmare în speță, — **indiferent de faptul dacă ministerul recurent a figurat sau nu la judecarea acțiunii de depapitare pornită contra prepusului său, perceptorul Holban — hotărârea penală dată contra perceptorului și trecută în putere de lucru judecat, prin care se constată că numitul perceptor, prin mijlocul falsului, a sustras și și-a apropiat între altele — și sumele convenite intimatei ca salariu, — **fi este opozabilă și ministerului;** că, în aceste condiții bine a fost obligat de tribunalul Neamț, să plătească sumele convenite intimatei și delapidate prin falsificare;**

Că, așa dar motivul de casare, devine neintemeiat și recursul trebuie respins.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

Jurisprudențe comerciale

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția III
Dec. No. 1713-933. Președinția: D. G. Lupu, preșident

Legile din 18 Decembrie 1931, 13 Februarie 1932 și 12 Martie 1932 de suspendarea actelor de urmărire și executarea asupra bunurilor rurale, nu se aplică decât efectelor cambiale emise anterior datei de 18 Decembrie 1931. Reacțiune.

Prin legile din 18 Decembrie 1931, 13 Februarie 1932 și 12 Martie 1932 de suspendarea actelor de urmărire și executare asupra bunurilor rurale, legiuitorul în vederea asanării datoriilor ce grevau aceste bunuri, al cărui proiect de lege se află în elaborare, între alte măsuri, a luat și pe aceia de a amâna în mod succesiv scadențele efectelor cambiale pe care figurau debitorii agricoli și anume prin legea din 18 Decembrie 1931, toate scadențele ce aveau loc dela această dată și până la 15 Februarie 1932 au fost amânate de drept la 15 Februarie 1932, prin legea din 13 Februarie 1932 au fost amânate la 15 Martie, iar prin legea din 12 Martie 1932 au fost amânate la 1 Mai 1932, prezentându-se prin această din urmă lege că protestul efectelor de comerț a căror scadență a fost astfel prelungită, se va putea face

văabil în timp de 10 zile începând dela 1 Mai 1932.

Din toate aceste dispozițiuni legale rezultă că legiuitorul, în această amânare succesivă a scadențelor cambiilor și protestelor n'a avut și n'a putut avea în vedere decât datoriile agricole existente la 18 Decembrie 1932 data intrărilor și executărilor debitorilor agricoli, în vederea asanării.

Potrivit celor trei legi succesive de asanare și reglementare a datoriilor agricole, din 19 Aprilie 1932, 26 Octombrie 1932 și 14 Aprilie 1933, nu beneficiază de dispozițiunile lor decât datoriile născute anterior datei de 18 Decembrie 1931.

Astfel fiind și întrucât în speță este necontestat că efectul cambial din litigiu a fost emis la 8 Ianuarie 1932, deci posterior datei de 18 Decembrie 1931 până la care operează efectele legilor amintite, urmează că scadența și proestul sau au a fi guvernate de dispozițiunile dreptului cambial comun.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția Unite.
Dec. No. 3/1933. Prim-Președinte D. Volanschl.

Regii autonome organizate pe baze comerciale. Regia C. F. R.

După cum rezultă din întreaga economie a legi din 1929, pentru organizarea și administrarea pe baze comerciale a întreprinderilor Statului forma comercială ce se dă acestor întreprinderi atunci când sunt constituite ca regii autonome are numai de scop să împrumute normelor lor de organizare un mecanism de administrare comercială în vederea unei mai bune funcționări a serviciului public pe care ele îl îndeplinesc, iar nu acela de a-l transforma în societăți comerciale cu toate consecințele ce pot decurge din această calitate de comerciant.

În ce privește regia autonomă a C. F. R. acest lucru reiese în mod evident din dispozițiunile legi dela 1 Iulie 1929 care o crează — întrucât art. 9 din această lege se rezervă Ministrului Comunicațiilor și Consiliilor de Miniștri directivele generale ale funcționării acestei instituții, bugetul său este supus aprobării adunării deputaților și formează o anexă a bugetului general al Statului, iar bilanțul și conturile serviciilor sale sunt supuse controlului Inaltei Curți de Conturi, de unde rezultă că, desi art. 1 o denumește regie publică comercială, îi menține însă caracterul de instituție de stat. — caracter pe care și legea din 28 Iulie 1929, pentru organizarea ministerelor intervenită posterior, i-l confirmă prin art. 147, conform căruia Regia Autonomă a C. F. R. este o administrație publică dependentă de Ministerul Comunicațiilor și Lucrărilor Publice.

Astfel fiind urmează că din actele acestei regii numai acelea vor avea un caracter comercial cari după prevederile codului comercial sunt considerate ca acte obiective de comerț, deci cele relative la gestiunea patrimoniului său prevă-

zute ca atare de art. 3 alin. 13 cod comercial — cu tot complexul de obligațiuni ce derivă din această gestiune. Insa actele ce privesc raporturile dintre această regie funcționarilor săi, odată cu regia nu este comerciant, nu pot fi raporturi de drept public, caracter ce li se cunoaște atât prin art. 57 legea din 1 Iulie 1929, potrivit căruia acestor funcționari li se aplică, până la punerea în vigoare a statutului funcționarilor publici cât și prin art. 1 legea din 3 Ianuarie 1930, pentru îndreptarea unor dispozițiuni din legea pentru organizarea ministerelor prin care se aplică funcționarilor regiilor publice autonome, normele pentru punerea din oficiu în retragere prevăzute pentru funcționarii din administrațiile centrale sau exterioare ale ministerelor, de unde rezultă că și funcționarii acestor regii, deci și ai Regiei Autonome C. F. R. sunt considerați toți funcționari publici.

Prin urmare prin recursul de față fiind deduse în discuțiune pretențiunile de salarii din partea unui funcționar al regii autonome C. F. R. — pretențiuni cari nu au caracter comercial obiectiv, judecarea acestui recurs revine s. I-a a Îaltei Curți în virtutea plenitudinii de jurisdicțiune ce li este atribuit prin art. 1. paragraful 1 alin. final legea Îaltei Curți.

Curtea de Apel Cluj, Secția II.

Deciziunea Nr. 1109/1934 civ.

Contract de asigurare. Dacă asigurarea contractată de proprietarul unui autobus pentru caz de accidente intră în categoria asigurărilor contra Daunelor, sau în cea a asigurărilor asupra vieții în contra accidentelor și doalei. — Legea pentru constituirea și funcționarea întreprinderilor private de asigurare și reglementarea contractului de asigurare, din 7 Iulie 1930.

Deciziune: Curtea respinge recursul pârâtei Banca de asigurare „T” cu cheltueli.

Motive: Contra sentinței Tribunalului H. secția III-a Nr. 6995—1933 din 23 Ianuarie 1934, a înaintat recurs în termen pârâta I. Banca de asigurare T. pentru violarea de lege, omiterea pronunțării asupra unui mijloc de apărare esențială și eroare grosieră de fapt, cerând cazarea sentinței, respingerea acțiunii cu toate cheltuelile de judecată, în baza motivelor cuprinse în scriptul de recurs, pe cari le susține în caz de absență.

Pârâta I. în primul motiv de recurs, la desvoltarea aceloră, se plânge de aceea că Tribunalul ar fi săvârșit eroare grosieră de fapt prin aceea că a constatat că contractul de asigurare încheiat cu pârâții 2 și 3 ar fi o asigurare în contra accidentelor și că astfel Tribunalul ar fi violat și legea prin aceea că ar fi aplicat texte de lege streine de natura cauzei prezente.

Considerând că prin polița de asigurare No. 301.165 din 14 Dec. 1931 pârâta 1 s'a obligat să plătească pentru fiecare persoană, care călătorește cu autobusul pârâților 2 și 3 în decursul călătoriei este omorâtă, vătămată, sau rănită, câte 50.000 lei daune, în caz de întâmplare a

unui accident cu autobusul, dacă persoanele călătorește ridică pretenții;

Iar în condițiunile speciale de asigurare se prevede că pretențiunile călătorilor sunt incluse în asigurare.

Din aceste condițiuni de asigurare rezultă în mod logic și juridic că pârâta 1. prin încheierea contractului de asigurare a intrat în raport de drept direct și cu reclamanta și chiar și în baza acestui raport încă este obligată pârâta I. să achite reclamantel sumă de asigurare stipulată prin poliță, în mod individual pentru fiecare călător accidentat în suma de 50.000 lei drept daune.

Aici mai observă Curtea că nu poate avea loc în cazul prezent teza susținută de pârâta I. că reclamanta în cel mai bun caz ar avea drept numai la dauna materială efectivă, fiind vorba de asigurare pentru daune, și nu pentru accidente, și nici decum nu i-ar compete suma de asigurare și pentru susținerea acestei teze pârâta invoacă art. 75 din legea contractelor de asigurare, fiindcă în speță este cazul asigurării pentru daune cauzate prin accidente sau moarte și nu prin incendiu sau grindină, unde are loc numai dauna materială efectivă, în cazul prezent nu se poate stabili numai dauna materială efectivă, ci suma de asigurare prevăzută pentru fiecare călător în parte în mod individual, aceasta este condițiunea din contractul de asigurare și dispozițiunea expresă prevăzută în lege, după cum vom vedea mai jos.

dar abstrăgând dela obligațiunea din contractul de asigurare pârâta 1. mai este obligată la daune față de reclamantă, în urma accidentului în mod direct și prin lege, anume art. 52 din legea asupra circulației pe drumurile publice publicată în Mon. Of. Nr. 236 din 22. Oct. 1929 prevede că „proprietarii vehiculelor automobile pentru transportul public al pasagerilor, vor trebui să se asigure contra accidentelor în folosul publicului și al pasagerilor la o societate de asigurare, fiecare vehicul va fi asigurat separat, astfel fiind asigurarea încheiată de pârâta I cu pârâții 2 și 3 ca proprietari al vehiculului conform acestui text este făcută în folosul publicului și al reclamantei, care a călătorit cu autobusul pârâților 2 și 3 și a suferit accident și a solicitat prin acțiune daune dela toți pârâții, tot așa stabilește în mod direct obligațiunea de daune a pârâtei 1 și art. 83 din legea pentru constituirea și funcționarea întreprinderilor private de asigurare și reglementarea contractului de asigurare publicată în M. Of. No. 148 din 7 Iulie 1930, care dispune că „asigurarea contractată în folosul unui al treilea este valabilă”, apoi art. 87 prevede că „în asigurările asupra vieții în favoarea unui al treilea, beneficiarul chiar generic numit, dobândește un drept propriu la foloasele asigurării”.

Aceste texte sunt clare și categorice, beneficiarul, în speță reclamanta, câștigă prin lege un drept propriu la asigurare, care cuprinde dreptul la daune direct față de asigurătoare, pârâta 1;

Iar art. 91 din această lege stabilește în mod indiscutabil mărimea daunei, când prevede că „în asigurările în contra accidente lor sau boalei, despăgubirea este cea prevăzută în contract, fără a se putea proba că dauna a fost inferioară” apoi că „acestor asigurări li-se vor aplica dispozițiile cu privire la asigurările asupra vieții”.

Considerând deci că din însuș textul contractului de asigurare și din textele de lege invocate se poate stabili fără îndoială obligamentul părții 1, de daune în urma accidentului întâmplat în decursul călătoriei cu autobusul părților 2 și 3, față de reclamantă în mod direct, precum și mărimea daunei, care este suma asigurată pentru fiecare călător în mod individual stabilit în polița de asigurare în 50.000 lei și aceasta conform art. 91 din lege nici nu se poate reduce, Curtea află că Tribunalul în mod legal și procedural a stabilit starea de fapt și că nu a săvârșit nici o eroare de fapt și că Tribunalul legal a aplicat și textele de lege invocate în sentința recurată.

În consecință respinge aceste două motive de recurs ca nefondate.

Considerând că pârâta 1 în al treilea capăt de recurs se plânge că Tribunalul ar fi omis a se pronunța asupra unui mijloc de apărare esențial, adică a omis audierea expertului propus pentru a arăta deosebiri care există între asigurarea contra daunelor și asigurarea asupra vieții această plângere este prea puțin serioasă și cu totul nefondată, fiindcă **deosebirile între asigurarea contra daunelor și cea asupra vieții sunt cuprinse în textele de lege, pe cari Tribunalul este chemat să le cunoască și să le aplice și nu este trebuincioasă ordonarea unei expertize în această privință, deci Tribunalul legal a respins acest probatoriu;**

În consecință recursul acestei pârâte a trebuit respins ca nefondat.

Cluj, la 25 Septembrie 1934.

Președinte, ss. Dr. Ioan Papp, ss. C. Filipescu, raportor, ss. Dr. Octavian Furnea.

NOTA. — În țara noastră, până la anul 1930, chestiunea contractului de asigurare era reglementată diferit, prin codurile comerciale provinciale. În Mon. Of. Nr. 448 din 7 Iulie 1930 s'a publicat legea pentru constituirea și funcționarea întreprinderilor private de asigurare, care prin art. 106 final a abrogat oae dispozițiunile referitoare la societățile și contractul de asigurare din diferitele coduri și legi anterioare, înlocuindu-le cu textele acestei legi. Astfel s'a făcut încă un pas important spre unificarea legislativă, unificându-se — prin această lege — întreaga materie referitoare la contractul de asigurare, în viața modernă are o aplicațiune tot mai frecventă. Principiile acestei legi sunt conforme stadiului actual al vieții economice și juridice, iar textele referitoare la contractul de asigurare sunt elaborate în întregime de către Consiliul Legislativ, fiind scoase din anteproiectul codului comercial. În asemenea condițiuni este natural ca dispozițiunile acestei legi să fie superioare tuturor celor cuprinse în vechile coduri.

În speța rezolvată prin deciziunea ce adnotăm, instanțele au fost chemate să hotărască — pe baza legii din 7 Iulie 1930 — care este natura asigurării contractate de proprietarii autobusului, cine este beneficiarul acestui contract și care este limita, până la care este angajată responsabilitatea societății de asigurare.

Pentru a se ști dacă — după natura sa — un asemenea contract conține o asigurare contra daunelor, sau una asupra vieții și contra accidentelor și boalei, este necesar a se examina chestiunea interesului ce formează obiect de asigurare în cele două categorii de asigurări reglementate prin legea din 7 Iulie 1930.

Este știut că, la asigurarea contra daunelor, care este un contract de despăgubire, se asigură întotdeauna un interes strict patrimonial și evaluabil în bani, interesul proprietarului de a nu-și vedea nimic, sau micșorat patrimoniul printr'un eveniment de neîntârziat, (incendiu, grindină etc.). Dimpotrivă, la asigurarea asupra vieții și contra accidentelor și boalei avem de a face cu un contract de pură prevedere, în care este asigurat un interes nepatrimonial și deci neevaluabil în bani: viața, integritatea corporală, sau sănătatea omului.

Plecând dela acest principiu de bază și ținând seama și de textul art. 52 al. I din legea circulației pe drumurile publice din 22 Oct. 1929, care impune proprietarilor de auto-vehicule pentru transportul public al pasagerilor obligațiunea de a se asigura în contra accidentelor în folosul publicului și al pasagerilor, la o societate de asigurare, putem conchide cu ușurință că, în speța care ne preocupă, este vorba de un contract de asigurare, care se încadrează în categoria asigurărilor asupra vieții și contra accidentelor și boalei, categorii reglementată de cup. VI art. 82—91 din legea din 7 Iulie 1930. Această ne-o arată însuș textul art. 52 din legea circulației, care folosește cuvântul de accident, iar nu pe acela de daună.

Dar chiar dacă acest text n'ar preciza caracterul asigurării, concluzia ar fi aceeași, dacă ținem seama de faptul că proprietarii de auto-vehicule pentru transport sunt obligați de lege la contractarea unei asemenea asigurări. Or, noțiunea de obligativitate în materia asigurărilor exclude, prin ea însăși, orice idee de interes patrimonial, întrucât nimeni nu poate fi silit a-și asigura propriul avut, de care — în virtutea dreptului neștirbit de proprietate — poate dispune după bunul plac. Este deci imposibil de admis, că legiuitorul din 1929 ș'ar fi putut măcar gândi la interesele patrimoniale ale proprietarilor de auto-vehicule, profitorii ai întreprinderilor de transporturi publice de călători, ci intențiunea vizibilă a legiuitorului a fost de a lua o măsură de protecție socială, asigurând viața pasagerilor, sau chiar a pietonilor accidentați.

Așa fiind beneficiarul unui atare contract nu poate fi, decât accidentatul — terțiu generic desemnat în contract — care în virtutea art. 87 comb. cu art. 91 al. II din legea din 7 Iulie 1930 „dobândește un drept propriu la foloasele asigurării” și ca atare raportul juridic se stabilește direct între acest beneficiar și societatea de asigurare.

Odată aceste stabilite, nu mai suportă discuție nici chestiunea limitei, până la care, este angajată responsabilitatea asigurătorului, aceasta fiind rezolvată de către textul art. 91 al. I din legea din 7 Iulie 1930, în următoarea cuprindere: „În asigurările în contra accidentelor sau boalei, despăgubirea este cea prevăzută în contract, fără a se putea proba că dauna a fost inferioară”.

Argumentația de mai sus nu poate fi combătută, nici măcar cu eventualele texte contrarii ale contractului de asigurare, întrucât conform art. 52 din legea sus citată, orice clauză contractuală, care n'ar crea asiguratului o situație mai defavorabilă decât cea prevăzută de lege, este nulă.

Pentru aceea credem că soluția dată, în speță, de către instanțele de fond și consfințită de către Curte, prin deciziunea de mai sus, este perfect juridică și de un netăgăduit interes social.

AUREL A. DUMITRU
avocat, Hațeg.

Jurisprudențe Procedurale

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția I.

Decizia No. 805/1934, Președinția E. Bănescu, Consilier

Instanța de reînnoire. Suspendarea executării sentinței din procesul fundamental. În ce condiții poate avea loc. Aplicațiune în materie de procedură lăsământară.

Art. 572 proc. civil prevede că dacă reușita reînnoirii de proces se arată verosimilă din datele prezentate, instanța de judecată poate suspenda executarea sentinței sau a tranzacțiunii din procesul fundamental.

Din acest text de lege rezultă pe de o parte că în caz de reînnoire de proces, se poate suspenda executarea sentinței din procesul fundamental pe baza procesului de reînnoire însă cu condițiunea ca din datele prezentate, reușita acțiunii de reînnoire să se arate verosimilă iar pe de altă parte rezultă că singura instanță care poate suspenda executarea sentinței este instanța de reînnoire, deoarece este singura în măsură de a aprecia dacă reușita acestei acțiuni se arată verosimilă.

De asemenea din cuprinsul art. 88 proc. lăsământară rezultă că odată obținută sentința definitivă în procesul de succesiune, judecătoria succesorală pe baza acestora este obligată a reîncepe procedura lăsământară, urmează că ea nu o mai poate suspenda pe motiv că ar exista un proces de reînnoire până la soluționarea căruia este necesară suspendarea procedurii succesorale decât numai în condițiunile rezultând din art. 572 pr. civ. și anume că cererea de suspendare să fie îndreptată instanței din procesul fundamental, pe baza acesteia să ceară dela instanța succesorală suspendarea procedurii lăsământare.

Intrucât în speță intimatul n'a procedat astfel, ci a cerut direct judecătoriei Radna, ca instanță succesorală, suspendarea procedurii lăsământare fără a cere în prealabil, conform art. 572 pr. civ. dela instanța de reînnoire suspendarea hotărârii date în procesul fundamental, cu drept cuvânt judecătoria a revenit asupra suspendării procedurii lăsământare, iar tribunalul numai prin violarea dispoz. art. 572 pr. civ. și art. 88

proc. lăsământară, a reformat încheierea judecătoriei prin care se revenise asupra suspendării, ordonând menținerea ei

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția I.

Decizia Nr. 631/934. Președ. I. Mgaheru, cons.

Desbateri succesorale. Onorariul convenit notarului public și plata cheltuelilor de desbateri și a taxelor. Cade numai în sarcina succesorilor. Posesorul averii succesorale, care este achizitorul ei cu titlu particular, nu are aceste obligațiuni.

Potrivit art. 121 alin. II proc. succ. ard. pentru a putea fi obligat la plata taxelor și cheltuelilor, convenite notarului public pentru desbateri a unei succesiuni, posesorul averii succesorale trebuie să fie moștenitor, iar nu achizitor cu titlu particular.

În speță se constată din actele dela dosar că recurentul a cumpărat dela defunct încă în timpul vieții sale toată averea sa imobilă prin atul de vânzare-cumpărare încheiat la 10 Mai 1931 în baza căruia Jud. I Urbană Timișoara prin dec. Nr. 13.095 din 1931 a cărții funduarea dispus întabularea dreptului de proprietate asupra acestei averi pe numele cumpărătorului recurent, însă de nicăeri nu se constată că recurentul ar fi ridicat vreo pretențiune asupra averii în cauză ca moștenitor.

Așa fiind este neîndoios că, lipsind recurentului calitatea de moștenitor, necesară pentru a i se putea impune obligația de plată în sensul legii, tribunalul nu putea confirma încheierea primei instanțe prin care numitul a fost obligat la plata taxelor și cheltuelilor pretinse de intimat decât numai prin exces de putere și rea aplicațiune a art. 121 alin. II pr. succ. ard.

Prin urmare, motivul de casare fiind întemeiat recursul urmează a se admite și a se casa încheierea atacată cu recurs, iar în fond, nefiind necesare noi constatări de fapt, urmează a se apăra recurentul de plata taxelor și cheltuelilor, la care a fost obligat față de notarul public intimat.

Inalta Curte de Casație și Justiție Secția I.

Dec. Nr. 1211/1933, Președinția Al. Juca preș.

Apel. Motive. Legea de accel. prin art. 33 cerând ca motivele să fie arătate prin petiția de apel, aceasta dispozitiv are de scop să determine chestiunile decise în judecata instanței de apel și a pune pe intimat la adăpost de surprindere, astfel ca simpla trimitere la concluziunile puse înaintea instanței nu satisface cerințele legii.

CURTEA,

Având în vedere că prin motivul de casare, se impută Curții de Apel că ar fi comis un exces de putere și ar fi interpretat greșit art. 326, 333, și 69 proc. civ. și art. 33 și 37, legea accelerării judecăților prin aceia că a anulat apelul ca nemotivat, deși recurenții au arătat că motivele

lor de apel sunt cele din concluziile lor scrise aflate la dosar.

Considerând că, potrivit art. 33, lit. c., din legea pentru accelerarea judecăților din 1929, apelantul are obligațiunea de a arăta în petițiunea de apel motivele de drept și de fapt pe care își întemeiază apelul, iar lipsa arătării motivelor prin petițiunea de apel nu poate fi remediată de apelanți conform art. 37 din lege decât până la prima zi de înfățișare, intimatul având dreptul în acest caz să ceară comunicarea motivelor pentru a putea face întâmpinare și a invoca excepțiunile, probele și mijloacele de apărare.

Considerând că aceste dispoziții fiind edictate de legiuitor în scopul de a se determina chestiunile deduse în judecata instanței de apel de a pune astfel pe intimat la adăpost de orice surprinderi și în situațiunea de a-și face apărarea, rezultă că simpla trimitere la concluziunile puse înaintea primei instanțe nu poate satisface cerințele legii.

Că, astfel fiind, Curtea de Apel, socotind că referirea la concluziunile scrise, depuse înaintea primei instanțe nu poate constitui o motivare a apelului, departe de a viola art. 33 din legea accelerării judecăților, a făcut o justă aplicare a acestui text de lege.

Că deci, motivul de casare fiind neîntemeiat, recursul urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea în numele legii, respinge recursul.

Jurisprudențe penale

Inalta Curte de Casație și Justiție Secția II-a.

Decizia No. 742/934 Președintele: N. Stănilă consilier

Apel. Termen. Art. 127 și 137 din proc. pen. română nu se aplică în Ardeal decât afacerilor penale pendinte înaintea judecătorilor de instrucție, iar nu și acelor care eșind din faza instrucției, se găsesc la instanțele de fond spre judecare.

Având în vedere că din dispozițiunile art. 313 și 314 din legea de organizare judecătorească rezultă, că art. 127 și 137 pr. p. rom. nu se aplică în Ardeal decât afacerilor penale pendinte înaintea judecătorilor de instrucție iar nu și acelor care eșind din faza instrucției se găsesc la instanțele de fond, spre judecată.

Astfel fiind, urmează că în speță este aplicabil art. 378 pr. p. ard., iar nu cum greșit Curtea de Apel a decis, că termenul în care se face apel în contra jurnalului Tribunalului, prin care acuzații au fost puși în libertate provizorie, este acela prevăzut de art. 127 și 137 pr. p. ard.

În cauză este constant, că jurnalul No. 11377 al Tribunalului menționat a fost pronunțat în ziua de 30 Decembrie 1933, iar apelul introdus de Parchet în contra lui a fost făcut la 3 Ianuarie 1934.

Considerând că potrivit art. 378 al. 6 pr. p.

ard. aplicabil în afacerea de față, apelul contra unei încheeri a Tribunalului se declară în momentul pronunțării, așa că apelul Parchetului făcut contra încheerii în discuțiune, fiind declarat mult după pronunțare, este tardiv și ca atare motivele de casare formulate de acuzați relativ la tardivitatea apelului, sunt fondate și prin consecință recursurile lor urmează a fi admise, iar decizia atacată casată fără trimitere.

Inalta Curte de Casație și Justiție Secția II

Decizia No. 1716/1933. Președintele C. G. Rătescu preș.

Deținere preventivă. Dacă poate fi cerută computarea ei pe cale de contestație? Art. 41 legea penitenciarelor. Soluție negativă.

Legea pentru organizarea penitenciarelor din 30 Iulie 1929 prin art. 41 a edictat două feluri de computațiuni ale detențiunii preventive în durata pedepsei și anume: una facultativă, prevăzută în al. I, al menționatului text, a cărei aplicațiune este lăsată cu totul la aprecierea instanțelor judecătorești, și alta obligatorie, prevăzută în al. II, care nu-și poate avea aplicațiunea decât în cazul când deținuții vor fi consimțit să muncească în timpul detențiunii preventive.

Din redacțiunea textului citat rezultă, că ambele feluri de computări se bazează pe elemente de fapt care servesc instanțelor de judecată, fie pentru a aprecia dacă timpul detențiunii preventive urmează a fi socotit în durata pedepsei, fie dacă deținuții preventivi au consimțit și efectuat muncii, căci numai în acest caz prevențiunea lor va trebui să fie socotită în mod obligator în durata pedepsei.

Aceste elemente de fapt, fiind existente la data judecării în fond a procesului ele urmează a fi considerate ca apărări ce trebuiesc propuse și supuse judecătorilor chemați a cerceta și soluționa fondul, singurii în măsură și cari au căderea de a se ocupa de atari apărări, de a le aprecia și de a conchide pe baza lor.

Altfel ar însemna să se recunoască și altor instanțe judecătorești chemate ulterior să judece în contestație, dreptul de a modifica hotărârile judecătorilor de fond atingând astfel autoritatea lucrului definitiv judecat.

Prin urmare, instanțele judecătorești de fond, fiind singurele în drept, ca, cu ocaziunea judecării pricinii, să aprecieze și să se pronunțe și asupra computării detențiunii preventive în durata pedepsei, dacă ea a fost cerută de cel interesat, urmează că în speță cererea recurentului de a se computa detențiunea sa preventivă în durata pedepsei fiind făcută pe cale de contestație, — după ce s'a judecat procesul în fond, condamnățiunea a rămas definitivă, iar hotărârea a fost pusă în executare, — este inadmisibilă, și ca atare soluțiunea curții cu jurați, de respingerea contestațiunii, pronunțată astfel în cauză, este dată în conformitate cu art. 41 legea penitenciarelor.

Inalta Curte de Casație și Justiție Secția II-a.

Dec. No. 349—1934. Preș. N. Stănilă consilier

Chestiunea ordonării sau respingerei sechestrului penal de către instanța de fond preliminară se poate ataca în fața Inaltei Curți de Casație? Soluție negativă. Art. 137 Pr. pen. română.

Considerând că prin art. 429 Pr. p. în vigoare în Transilvania, legiuitorul condus de interesul de a asigura drepturile de despăgubiri ale părții civile, în cazul când există temere că nu va putea realiza pretențiunile sale, din cauza relei credințe a infractorului, a prevăzut posibilitatea unui sechestr penal asupra averii mobile a acestuia, iar prin art. 493 Pr. p. un sechestr asigurător asupra averii mobile și imobile a invinutului, primul ordonat de Judele de instrucție sau chiar de autoritatea polițienească și care nu conferă nici o preferință creditorului, iar secundul putând fi înființat atât de instrucție cât și de instanța de judecată, în condițiile legii privitoare la procedura de execuție și cu efecte statornicite prin această lege, între cari se prevede și un drept de privilegiu asupra averii sechestrate și tot acolo se arată căile de atac împotriva acestei măsuri.

Considerând că, în ce privește căile de atac, de cari părțile pot uza în această materie, hotărârea Judelui-instructor, care ordonă sau refuză, aplicarea sechestrului, este o încheiere care în conformitate cu dispozițiile art. 378 Pr. p. poate fi atacată cu recurs (apel) la vechile Camere de acuzare de pe lângă tribunalele transilvănene, iar astăzi la Camera de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de Apel respectivă, care este competentă potrivit dispozițiilor legii de organizare judecătorească din 13 Aprilie 1925.

Considerând că nici după art. 377 Pr. p. și nici după vreun alt text din procedura penală ardeleană, asemenea hotărâri date de două instanțe — Camera de acuzare de pe lângă tribunal — nu mai erau susceptibile de vreodată cale de atac.

Considerând pe de altă parte că, **prin legea de organizare judecătorească din 1925, desființându-se Camerele de acuzare de pe lângă tribunale și trecându-se competența lor asupra Camerelor de punere sub acuzare de pe lângă Curțile de Apel, prin aceasta imPLICIT s'a acordat părților dreptul de a ataca hotărârea pronunțată de aceste camere, cu recurs la această Inaltă Curte.**

Considerând însă că, deciziunile Camerelor de punere sub acuzare după procedura penală română sunt atacabile cu recurs în casare numai în cazurile limitativ prevăzute de lege și anume atunci când se poate face opozițiune conform art. 137 Pr. p. adică în caz de eliberare provizorie și competentă.

Considerând că, atunci când este vorba de o hotărâre dată în materie de sechestr penal, instituție existentă și azi în legislațiunea ardeleană, deoarece art. 492 și 493 Pr. p. nu au fost

abrogate prin art. 315 din legea din 1925, prin care legiuitorul român a înțeles să scoată din vigoare numai acele părți ale procedurii penale ardelene cari sunt privitoare la cercetarea și instrucția din Vechiul Regat, nu însă și cele relative la sechestrul penal, care este o instituție proprie legislației ardelene — recurenții nu vor mai putea în fața acestei Inalte Curți, ataca chestiunea ordonării sau respingerei sechestrului penal de către instanța de fond preliminară, deoarece acest caz nu-i dintre acelea cari în conformitate cu textele de lege ale procedurii penale române, ar putea să deschidă calea recursului contra deciziunilor camerelor de punere sub acuzare.

Că astfel fiind și întrucât recurenții se plâng de greșita ordonare a sechestrului penal prin motivele lor de casare, recursurile lor din acest punct de vedere sunt inadmisibile chiar după procedura penală română, și deci incidentul ridicat, este fondat și prin consecință recursurile se resping.

Curtea de Apel, Cluj, Secția III.

Nr. P. III 710/99/1831.

Art. 41 din Legea p. org. penitenciarelor? Nu se compensează detențiunea preventivă dacă nu se face dovada că arestatul a lucrat în penitenciar.

Prin sentința Tribunalului Cluj Secția III, No. P. 10 16 din 22 Decembrie 1931, acuzatul Biederman Friederich a fost condamnat pentru crima de furt la 6 luni reclusiune, sentință ce a rămas definitivă.

Cum sentința nu dispunea asupra timpului de 25 zile petrecut de acuzat în prevenție, în baza art. 505 pr. p. acesta a cerut prin resres lui să-i scadă prevenția din pedeapsă, cerere care fiind respinsă de tribunal prin încheierea din 6 Februarie 1932, acuzatul a declarat recurs.

Având în vedere că tribunalul își motivează încheierea și respingerea cererei, pe aceea că acuzatul nu dovedește că a lucrat în timpul arestului preventiv în sensul art. 41 din legea pentru organizarea penitenciarelor, iar pe de altă parte, pedeapsa de 6 luni reclusiune este destul de mică, spre a mai fi încă diminuată prin scăderea arestului preventiv.

Având în vedere că potrivit art. 41 din legea de organizare a penitenciarelor, computarea arestului preventiv din pedeapsă este lăsată la aprecierea instanțelor judecătorești și numai în cazul când deținuții consimt să muncească, atunci numai instanțele sunt obligate să-i socotească timpul detențiunii preventive din durata pedepsei.

Că pe de altă parte, din lucrările dela dosar se constată că acuzatul care e înținer de meserie, fiind șomer, a săvârșit furtul celor două mașini de scris și tentativa de furt, din cauza marelui mizerii în care se găsea.

Că deci fiind motive temeinice pentru admi-

terea cererii acuzatului. Curtea, apreciind, a dispus conform dispozitivului.

Președinte: ss. P. Rădulescu, Raportor: ss. N. Bossie, Votant: ss. Mureșan, Grefier: ss. Dr. Feuter.

Jurisprudențe la diverse legi

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția III.

Dec. No. 1450—1934. Președinția Dlui O. Băleanu. Cons.

Stabilitate. Condiții. Dreptul funcționarului la funcțiune este creat de lege și se menține atâta timp cât îl consacără legea.

Dispozițiile art. 183 din legea organizării administrațiilor locale fixează condițiile de admisibilitate privitoare la funcționarii administrativi, prevăzând și titlurile de studii necesare, care pentru șefii și subșefii de serviciu trebuie să fie licența unei școli superioare.

Art. 562 din aceeași lege prevede că pentru funcționarii aflați în funcțiune la data promulgării legii, ministerul de interne va putea acorda dispensă de condițiile cerute de legea de față, dispensă pe care G. E. P. n'a obținut-o.

Deși art. 62 și 64 din statutul funcționarilor publici acordă reclamantului stabilitatea în funcțiune, totuși la punerea în aplicare a legii organizării administrațiilor locale, acesta neîndeplinind condițiile de studiu cerute de art. 183 din această lege, situațiunea sa a fost modificată prin art. 554 din lege, devenind din funcționar stabil, funcționar menținut în serviciu cu titlul provizoriu.

In speță nu poate fi vorba de drepturi câștigate în favoarea reclamantului, ci numai de o situațiune legală, care se putea crea și desființa prin voința legiuitorului fiindcă dreptul funcționarului la funcțiune se naște prin lege și se menține numai atâta timp cât ea îl consacără, principiul neretro-activității nefiind de ordin constituțional, legiuitorul ordinar poate oricând prin simplă lege ordinară să modifice anumite situațiuni.

Astfel fiind, intimatul care era funcționar provizoriu, nu avea acțiune în contencios, iar Curtea de Apel numai prin violarea susarătatorilor texte de lege l-a putut considera pe intimat ca funcționar stabil.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția III.

Decizia N. 1072/932 Președ. C. Crăciunescu Consilier.

Contestație la urmărire. Nerezolvarea ei. Acțiune în contencios. Inadmisibilă. In această materie actul administrației nu este un act administrativ de autoritate, ci de jurisdicție, ce poate fi atacat cu apel la instanțele judecătorești.

Este principiu de drept că întrucât față de hotărârile autorităților, există căi de atac normale prin legi, aceste

hotărâri sau refuzul de a hotărî, nu sunt supuse căii de atac extraordinare a contenciosului.

DELIBERAND,

Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs rezultă că, Percepția urbană I-a Cluj, urmărind și sechestrând averea mobilă a reclamantei Banca Centrală pentru industrie și comerț din Cluj, pentru plata sumei de lei 50.127 bani 76, aceasta a făcut contestație, depunând totodată suma urmărită. Deși somată a se pronunța asupra acestei contestații, Administrația Financiară Cluj a refuzat să ia vreo hotărâre.

Față cu această stare de fapt, Banca Centrală, prin acțiunea introdusă înaintea Curții de Apel, ca instanță de contencios administrativ, a cerut ca să fie obligat Ministerul de Finanțe, prin Administrația Financiară, să rezolve zisa contestație și să pronunțe deciziunea sa, contrariu să fie obligată a plăti câte 500 lei daune cominatorii.

Curtea de Apel din Cluj s. I-a prin decizia din 28 Iunie 1928, a admis acțiunea în contencios introdusă de Banca Centrală, obligând Ministerul de Finanțe și administrația financiară să rezolve cererea înaintată prin portărei, în ziua de 16 Decembrie 1927, referitor la rezolvarea contestației înregistrată sub No. 22413 din 28 Iunie 1926 adresată de reclamantă.

Că, pentru a decide astfel, Curtea de Apel, după ce onstată faptele enunțate mai sus, consideră că prin ele se vatamă drepturile reclamantei, — și pentru aceasta îi admite acțiunea.

Având în vedere motivul II de casare pct. a, astfel formulat „Instanța de fond greșit a aplicat art. 1 din legea contenciosului administrativ, admitând acțiunea, câtă vreme aceasta este inadmisibilă în principiu”.

Violarea art. 1 din legea contenciosului.

„Nu este discutat că reclamanta prin acțiunea introdusă are scopul de a urgenta rezolvirea contestației sale introdusă la 18 Iunie 1926 contra urmăririi ce i s'a făcut pentru încasarea unei creanțe a Statului, ori în materie de urmărire Administrația Financiară procedează ca I instanță și hotărârile ei date sunt susceptibile de apel la instanța de drept comun. De aci rezultă că actele Administrației în această materie nu sunt acte administrative de autoritate, ci de jurisdicțiune, în consecință nu sunt atacabile în contencios.

Iar întrucât Administrația Financiară motivat sau nemotivat întârzie să judece contestația, nu poate fi pusă în întârziere prin somațiunea înaintată prin corpul Portăreilor, precum o instanță judecătorească nu poate fi forțată prin astfel de somațiune ca să judece pricinile ce i-au fost aduse înainte”.

Este principiu de drept că întrucât față de hotărârile, autorităților există căi de atac normale prin legi, aceste hotărâri sau refuzul de a

hotărî, „nu sunt supuse căii de atac extraordinare a contenciosului”.

Considerând că după dispoz. art. 31 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice din 1 August 1931 în materie de contestația la urmărire, Administrația Financiară statuând asupra tuturor chestiunilor de fapt și de drept în judecata lor (art. 34 al. 4) procedează ca primă instanță, iar hotărârile date de ea sunt susceptibile de apel la instanța de drept comun, de unde rezultă că actele administrației în această materie, nu pot fi considerate ca acte administrative de autoritate în sensul art. 1 și urm. din legea contenciosului administrativ, ci sunt acte de jurisdicțiune, cari pot fi atacate cu apel la instanțele judecătorești de drept comun.

Că, așa fiind, Curtea de Apel în speță, numai cu greșita aplicare a art. 1 și 4 din legea contenciosului administrativ și cu violarea de lege, s'a putut declara competentă să judece cererea intimatului, obligând pe recurentă a-i rezolva cererea, referitoare la rezolvarea contestației amintite.

Că, dar, motivul II de casare pct. a, este întemeiat și deciziunea Curții de Apel urmează a fi casată, fără a se mai discuta celelalte motive de casare ce devin fără interes.

In fond.

Având în vedere că după cum s'a arătat în considerentele de mai sus, debitoarea Banca Centrală pentru industrie și comerț adresându-se cu o cerere Administrației Financiare din Cluj, a înțeles să facă contestație la urmărirea îndreptată contra sa potrivit dispoz. art. 36 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice; că prin urmare în această privință toate actele Administrației Financiare sunt de jurisdicție ce nu pot fi cenzurate decât pe calea apelului la Tribunal și recursului în Casație: că astfel fiind acțiunea de față, care tindea a se obliga Administrația Financiară la rezolvarea unei asemenea contestații, nu este de competența instanței de contencios administrativ, care are căderea potrivit dispoz. art. 1, din legea pentru contenciosul administrativ să se pronunțe numai asupra drepturilor legale prin acte administrative de autoritate.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția III.

Dec. N. 38/934 Președenția V. Erbiceanu, Consilier

Plata salariului pe timpul suspendării.

Considerând că potrivit art. 58 din legea Statutului funcționarilor publici, suspendarea din serviciu este obligatorie când în contra unui funcționar în serviciu s'a deschis acțiune publică pentru infracțiunile acolo prevăzute.

Considerând că potrivit legii interpretative a art. 58 din legea Statutului Funcționarilor Publici din 22 Martie 1933 cu care face un singur corp, suspendarea din serviciu, prevăzută în suscitatul text fiind obligatorie și motivată de

mele și delictele arătate este fără plată de salariu.

Că la acest principiu, legea prevede excepția când funcționarul este achitat definitiv de către instanțele penale și hotărârea consecutivă a Comisiei disciplinare îl apără de orice vină în care caz funcționarul repus în drepturile sale va primi salariul pe trecut în cotele prevăzute de art. 20 din legea Statutului Funcționarilor Publici, rezervându-i-se dreptul de a chema în judecată Statul, sau instituțiile de Stat înaintea instanțelor penale spre a dovedi că acțiunea penală a fost o simplă inscenare, iar judecata va putea decide achitarea întregului salariu pe tot timpul suspendării.

Că de aci rezultă că dreptul la salariu al funcționarului suspendat este condiționat de hotărârile de achitare în penal și a Comisiei disciplinare și repunerea în drepturile sale, condițiuni cerute în mod cumulativ prin excepția prevăzută de ultimele aliniate a legii interpretative, și care fiind de strictă interpretare nu poate fi extinsă și la cazul în speță — fiind necontestat că reclamantul Sergie Popov a fost destituit din serviciul de Comisia disciplinară, indiferent de faptul că Comisia s'a pronunțat pentru destituire mai înainte de soluționarea procesului penal, în care caz urmează a i se aplica dispozițiunile primului aliniat din lege care pune principiul că, suspendarea din serviciu, fiind obligatorie și motivată de crimele și delictele prevăzute de art. 58 din legea Statutului funcționarilor publici este fără plată de salariu.

Că astfel fiind numai cu exces de putere și violarea art. 58 din legea Statutului funcționarilor publici, Curtea de Apel, a putut judeca și decide că reclamantul Sergie Popov achitat în penal pentru faptul de excocherie are dreptul la salariu pe tot timpul suspendării până la destituire.

Că deci motivul II de casare este fondat și se admite, casându-se decizia No. 11 din 1932 a Curții de Apel Chișinău, S. I, iar în fond, față de cele expuse mai sus acțiunea devine nefondată și urmează a se respinge ca atare.

Inalta Curte de Casație și Justiție Secția III-a.

Dec. Nr. 431/1934. Președenția Dlui V. Erbiceanu Preș.

Salariu, Buget. Vădămarea drepturilor funcționarilor, prin lipsă de prevedere.

Având în vedere că prin deciziunea atacată cu recurs, Curtea de Apel a admis acțiunea în contencios intentată de intimat, în calitate de moștenitori ai defunctului Spacovici, fost subprefect de județ, pe motiv că prin Decretul Regal cu Nr. 32.200 din 27 Septembrie 1926, acesta a fost numit în funcțiunea de subprefect al județului Iași și că potrivit art. 353 din legea pentru modificarea administrativă din 1925, sub imperiul căreia a fost numit, are dreptul la diferența de salariu dela funcțiunea de pretor la aceea de subprefect dela 27 Septembrie 1926 și

până la 1 Ianuarie 1928, întrucât dreptul său la salariu de subprefect asimilat în rang cu postul de șef de serviciu cl. I, din Ministerul de Interne, curge dela data numirii lui în funcțiunea de subprefect din 27 Septembrie 1926 și Ministerul de Interne nu putea să-i refuze în parte salariul pentru lipsă de buget;

Considerând că în conformitate cu art. 353, din legea pentru modificarea administrativă din 1925, aplicabil în speță subprefectul este asimilat în grad cu șeful de serviciu cl. I, și în această funcțiune el are dreptul la salariu dela data numirii lui în post.

Considerând că potrivit art. 16 din legea Statutului funcționarilor publici, funcționarul de ori și ce rang sau categorie, are în principiu dreptul la salariu corespunzător gradului sau funcțiunii sale din momentul când a dobândit funcțiunea sau gradul legal, ceiace în speță nu s'a contestat, întrucât prin recurs cât și înaintea instanței de fond, recurentul Ministerului de Interne nu a pus în discuțiune legalitatea numirii defunctului V. Spacovici în funcțiunea de subprefect.

Considerând că lipsa momentană sau întâmplătoare a creditului bugetar, oricăror împrejurări de fapt ar fi ea datorită, nu poate să constituie un temel legal pentru autoritatea administrativă ca să refuze sau să reducă drepturile cuvenite funcționarilor publici, potrivit art. 16 din legea Statutului funcționarilor publici, sau legilor lor de organizare, fiindcă din moment ce numirea a fost făcută în mod legal, drepturile funcționarilor nu pot fi anihilate sau micșorate prin lipsa de prevedere a administrațiunii în alcătuirea bugetului, pentru că ea este datoare să întocmească totdeauna bugetul în conformitate cu legile respective în vigoare.

Că astfel fiind și întrucât dar Curtea de Apel nu a comis un exces de putere și nici o violare a articolului 353 din legea pentru unificarea administrativă din 1925 atunci când a obligat pe recurent ca să plătească intimațiilor salarii integral cuvenit fostului subprefect V. Spacovici dela 27 Septembrie 1926 — 1 Ianuarie 1928, motivul de casare este nefondat și recurentul urmează a fi respins.

RECENZII

Legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934 adnotată și comentată de D-nii Liviu Teclu judecător din Cluj și Ignat Bartha avocat din Cluj, este o nouă lucrare juridică care a apărut la începutul anului acestuia inavuțind, în mod fericit, bibliografia română.

Legea lichidării datoriilor agricole și urbane, merită să pună capăt, cât mai grabnic și mai satisfăcător, dezchilibrului economic și a realiza o cât mai accentuată armonie socială și economică în raporturile dintre creditori și debitori, vedește în deajuns covârșitoarea importanță a acestei legi de o zilnică și frecventă aplicațiune, și prin urmare utilitatea lucrării Dlor Liviu Teclu și Ignat Bartha este incontestabilă.

Dar lucrarea despre care vorbim este interesantă prin valoarea ei științifică și autorii dovedesc, că în scurtul timp de când legea s'a pus în aplicare și care tratează atât de greu și variată materie, au profundat-o, o stăpânesc și indică orientări precise în deslegarea atâtor probleme dificile.

În cadrul unei scurte recenzii, este imposibil de a evidenția luminos întreaga valoare a operei, totuși, arătăm, că autorii au avut grija să prezinte materialul cu deosebită metodă, oferind cetitorului, imediat la îndemână, nu numai textul legii, dar și pe cel respectiv al regulamentului; apoi expunerea de motive de motive și instrucțiunile Ministerului de Justiție și un număr apreciabil de jurisprudență.

Afară de aceasta, autorii adaugă aproape sub fiecare articol, o remarcabilă contribuție personală — ca adnotări — și fără îndoială că comentariul D-lor va constitui un aport însemnat la interpretarea doctrinară a legii și la aplicarea ei.

Astfel, autorii, cu deosebita claritate arată amănunțit, cu impresionantă argumentare, condițiunile ce trebuie să îndeplinească un debitor pentru a beneficia de avantajii legii lichidării și scot în evidență, că condiția esențială ce rezultă din economia legii este cea, că debitorul să ofere creditorului o garanție imobiliară. D-lor remarcă în studiul ce-l fac, ivirea controverselor și anume, dacă persoanele juridice recunoscute de legea Cultelor, pot fi asimilate persoanelor juridice de drept privat, și în tot cazul unor fundațiuni și dacă deci acestea beneficiază de favorurile legii lichidării. Autorii discutând problema ajung la soluțiuni foarte interesante.

Atențiunea autorilor este atrasă în mod deosebit de chestiunea de a se ști, care este efectul unei *novatiuni* asupra datei nașterii obligațiunii cu privire la aplicațiunea legii lichidării.

Autorii explică, cu multă dreptate, cum trebuie înțeleasă noțiunea „*proprietății aparente*” din punctul de vedere al dreptului funciar în vigoare în Ardeal.

D-nii Teclu și Bartha tratând natura creanței din punctul de vedere al conversiunii, arată că obiectul ei trebuie să conste în scrisuri sau bani și discută larg diversele ipoteze ce s'ar putea întâlni în aplicarea de fiecare zi a legii.

Sunt pline de interes teoretic și practic comentariile autorilor, sprijinite și pe jurisprudență de până acum, a drepturilor de asanare, al giranților, al garanților și al obligațiilor accesori în general.

Analizând cu îngrijire structura dreptului fiecărui coobligat D-lor clarifică precis efectul legii față de fiecare.

N'a scăpat atențiunii autorilor importanța chestiunii de a se ști, față de redactarea textului legii, care este proba legală în privința stabilirii calității de comerciant a debitorului din momentul contractării datoriei, cum și referitor la natura comercială ori civilă a actului juridic, și astfel de a se putea soluționa punctul esențial, dacă creanța este sau nu exceptată dela beneficiul asanării. D-nii Teclu și Bartha printr-o fină argumentare, opiniază că atunci când actul civil — de ex.: cumpărarea unei case — a căpătat un aspect de independență îmbrăcând forma unei datorii cambiale, adevăratul caracter civil inițial al creanței se poate stabili prin orice fel de probe, dat fiind scopul urmărit de dispozițiunile legii de ordine publică.

Cu toată sinceritatea felicit pe autori pentru izbânda muncii stăruitoare la care s'au supus, și nu mă îndoiesc,

că toți amicii științei Dreptului vor ști să aprecieze meritele D-lor Teclu și Bartha și în deosebi acei din ținutul Ardealului, căci caracteristica lucrării este aceea, că interpretarea dată legii este în legătură cu legiuirile locale.

Cred că orice magistrat și orice avocat nu se poate lipsi de cunoașterea acestei prețioase cărți.

A. ULVINIANU

GEORGES SOFRONIE, Profesor la Facultatea de Drept din Cluj: *La lettre Millerand (6 Mai 1920) et la validité juridique des clauses territoriales du traité de Trianon*. București, 1934.

Salutăm cu satisfacție și bucurie contopirea celor două facultăți juridice, dela Oradea și Cluj, în urma căreia Domnul George Sofronie și ceilalți distinși colegi ai D-sale, profesori ai bătrânei Academii de Drept din capitala Bihorului au devenit profesori ai Universității din Cluj.

Am fost totdeauna convinși că facultățile de Drept au un rol civilizator; Misiunea de a forma generații crescute în cultul valorilor juridice valori dintre cele mai fundamentale, mai cuprinzătoare și mai puțin schimbătoare ale unei culturi, nu ar putea merita o altă calificare. O asemenea misiune nu se poate îndeplini însă, decât de aceia, care au vie conștiința rolului lor. Pregătire îndelungată, seriozitate științifică și muncă neostoită și lipsită de preocupări străine, trebuiesc să constituie calitățile și mândria adevăratului profesor. Dar mai ales, puțința de a asculta și înțelege ritmul și directivele culturii pe care — profesorul — o dăruiește studenților lui.

Respectul tradiției culturii românești, a științei juridice românești, a dreptului românesc se impune ca o datorie.

Din această cauză revista noastră a cărei viață înseamnă 15 ani de luptă pentru extinderea dreptului românesc ca un imperativ național, ca un simbol al biruinții noastre ireversibile își exprimă speranța că venirea noilor profesori la facultatea de drept, va însemna epoca „marei instaurări” a dreptului adevărat românesc și a unei educări a tineretului ardelean în cultul unor tradiții românești libere și neîmpuse de stăpâniri străine.

Cu o întârziere de peste 15 ani, sperăm că facultatea de Drept din Cluj va ști să urmeze eforturile celorlalte facultăți, de a pune în valoare spiritul și fapta curat românească.

Distins profesor adânc cunoscător al problemelor internaționale și neobosit autor de valoroase lucrări, domnul profesor George Sofronie mărește numărul celor cari cinstesc prin munca și entuziasmul lor, înalta instituție de cultură a Ardealului. Lucrările D-sale tratând probleme de actualitate folosesc nu numai specialiștilor, dar și marelui public doritor de a cunoaște expunerea și explicația faptelor în viu și legitim interes. Este lăudabil că prima d-sale lucrare de când este profesor al Universității clujene, este o lucrare cu caracter antirevizionist, răspuns dat uneia din multiplele mistificări la care se pretează vecinii noștri dinspre apus, lucrare care umple un gol, des resimțit și care sperăm că va inaugura o epocă mai constructivă în eforturile noastre de contra-propagandă. În Clujul capitală a Ardealului și centru al propagandei antirevizioniste, lucrarea D-lui Sofronie este primul răspuns juridic, dat cu toată competența și seriozitatea necesară, unei ofensive care a știut, cu atâta dibăcie, să ridice avantposturi pe câmpul dreptului internațional.

Ungurii au dat doleanțelor lor forma unor revendicări de natură juridică susținându-le un bogat arsenal de documentări prezentat în condiții tehnice impresio-

nante. Că, dreptatea cauzei noastre este de necontestat, nu trebuie să ne-o repetăm nouă. a sosit însă momentul când trebuie să o arătăm opiniei occidentale, pentru ea, să poată judeca cu toată obiectivitatea ascultând „et altera pars”; trebuie deci să se demonstreze în mod rece și științific dreptatea cauzei noastre; trebuie să ne plasăm și noi, — în răspunsurile ce le dăm, pe planul vieții juridice internaționale.

Prezenta lucrare a domnului Sofronie a înțeles acest lucru și folosul pe care îl aduce este nespus de mare; Ea sfărămă un puternic argument de propagandă revizionistă și arată încă odată — în termeni științifici și impresionantă sobrietate absurditatea juridică a pretențiilor de rectificare a frontierelor stabilite. Cartea de care ne ocupăm este o minuțioasă analiză a unui document internațional de o necontestată importanță: Scrisoarea Millerand din 6 Maiu 1920 adresată Ungariei de către fostul președinte al Republicii Franceze în calitate de Președinte al Consiliului suprem, odată cu remiterea tratatului dela Trianon pentru a explica fizionomia acestui tratat.

Ungurii au înțeles să mistifice intențiile clare a scriorii susținând că ea conține promisiunea unei revizuirii a tratatului în favoarea Ungariei „mutilate”. Autorul demască însă falșă interpretare și citează părți întregi din această memorabilă scrisoare, pasagii bineînțelese trecute sub tăcere de unguri din care rezultă în mod neîndoelnic adevărata intenție a Consiliului suprem de a păstra neatins principiile tratatului dela Trianon. Rectificările de frontieră de care scrisoarea vorbește, sunt limitate în spațiu și în timp și nu constituiesc posibilitatea unei revizuirii radicale ale nqilor hotare. Comisiunea însărcinată cu fixarea efectivă pe teren poate să propună societății națiunilor, mici modificări pentru a evita eventuale in-justiții locale, de natură etnică sau economică, societatea națiunilor putând să-și ofere serviciile sale de mediatoare. „Dar odată terminat rolul comisiunii de delimitare, scrisoarea Millerand a devenit un document istoric. Nu poate fi invocată pentru nici o revendicare sau revizuire de frontieră, nu se poate baza pe ea în mod juridic, nici o pretențiune de a infirma clauzele teritoriale ale tratatului dela Trianon intrate în vigoare de multă vreme”.

Lucrarea mai arată cum scrisoarea menționată răspunde pretențiilor ungurești de a lăsa ca populația să exprime prin plebiscit, exprimându-și credința că un plebiscit legal făcut ar da acelaș rezultat consolidat prin tratat și care este rezultatul unor minuțioase cercetări a realităților etnice și a aspirațiilor naționale. Plebiscitul formal a fost înlocuit cu rezultatul convingător și viu al plebiscitului cotidian, cu voința colectivă care după secole de oprimare a știut să-și facă glasul auzit cu toată puterea și hotărârea de care a fost capabilă.

Care impresionează în citirea acestei lucrări este caracterul științific al ei; o logică strânsă o analiză riguroasă și convingătoare prin puțința de a scoate caracteristicul în evidență, bogăția de argumente, lipsa de cuvinte zadarnice, sobrietatea și voitul refuz de a apela la orice argument de dincolo de limita strict juridică, sunt calități cari dau operii D-lui Sofronie o valoare și o seriozitate occidentală. Logica gândirii dăruiește claritate și precizie expunerii; este o calitate destul de rară și extrem de folositoare unei cărți cari am dori să fi citită de cât mai mulți.

Domnul Profesor Sofronie i se cuvin mai presus de orice aprecieri, mulțumirile cele mai călduroase pentru da ul ce ni l'a făcut, scriind această carte.

VIRGIL I. MĂNESCU.